

Ką pažadino „Piliečio žadintuvas“?

„Galima drąsiai teigti, kad Forumo teatro metodas pažadino iš apatijos visus mokyklos paauglius – tinginėlius“ ... „Kaip gi mes pasikeitėme dalyvaudami „Piliečio žadintuvo“ projekte? Pabudome! Projektui einant į pabaigą pažadinome ir visą mokyklos bendruomenę“ – tai tik keli projekto „Piliečio žadintuvas“ dalyvių liudijimai apie „socialinį pabudimą“.

„Piliečio žadintuvas“ – tai beveik po visą Lietuvą išplitęs projektas, kurio tikslas - naudojant naujoviškus Bendraamžių švietimo ir Forumo teatro metodus skatinti jaunimą aktyviai dalyvauti pilietinėje veikloje, nelikti abejingiems socialinei aplinkai, atlikti visuomenei naudingus ir vietos bendruomenei aktualius darbus. Projektą 2011 metų balandžio – 2012 metų gegužės mėnesiais vykdė Ūkio subjektų grupė „Kūrybinė integracija“, susiformavusi susijungus viešosioms įstaigoms „Menų ir mokymo namai“ bei „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“. Projekte dalyvavo 2611 vaikų iš 146-ių ugdymo įstaigų 9-iose Lietuvos apskrityse, viso buvo atlikta virš 2000-ių visuomenei naudingų darbų.

Devyniose Lietuvos apskrityse – Pozityvo saulutės

Projektui artėjant į pabaigą, devyniose Lietuvos apskrityse buvo suorganizuotos baigiamosios konferencijos. Jų metu dalyviai bei organizatoriai apsigėdė įspūdžiais, palinkėjimais bei dovanomis, vaikai bei mokytojai susipažino su projekto metu pasiektais rezultatais, visoje Lietuvoje nuveiktų gerų darbų įvairove bei patys pristatė savo gerąją dalyvavimo „Piliečio žadintuve“ patirtį. Kiekviena mokykla turėjo galimybę sugalvoti, kaip kitiems pristatys nuveiktus darbus, įgytą patirtį, pasidalins smagiomis akimirkomis. Savo kūrybingumu dalyviai išties nustebino tiek organizatorius, tiek ir vieni kitus: vieni parengė įdomius spektakliukus, kiti gyvai scenoje vaizdavo, kaip išmoko taikyti Forumo teatro metodą, sukūrė fantazijos ir išmonės nestokojančius filmukus ar kitą vaizdinę medžiagą, paruošė originalius ir pačius netikėčiausius jų patirtį pristatančius standus.

Projekto dalyviai džiaugėsi, kad Bendraamžių švietėjų ir Forumo teatro metodai paskatino juos pačius aktyviau spręsti mokyklos, bendruomenės ar miesto problemas.

Bendraamžių švietėjų metodas remiasi tuo, jog jaunimo lyderiai veda užsiėmimus bendraamžiams, kurių metu bandoma identifikuoti svarbias socialines problemas, jos aptariamoms, ieškoma būdų jas spręsti. Projekto metu buvo suburta iniciatyvinė grupė „Grįžk į kiemą“, skirta kiemų bendruomenių sąmoningumui bei sutelktumui skatinti.

Didelį įspūdį dalyviams paliko ir Forumo teatro metodas. Taikant šį metodą, suvaidinama sudėtinga socialinė situacija, o žiūrovai turi galimybę užduoti klausimus, siūlyti idėjas, kaip pakreipti šią situaciją pozityvesne linkme ir galiausiai gali patys pakeisti pasirinktą aktorių ir bandyti įgyvendinti savo pasiūlymus scenoje. Tiek mokytojai, tiek mokiniai džiaugėsi, kad turėjo galimybę neformaliajame ugdyme naudotis

nejprastai aktyviu, kūrybišku metodu, kuris leidžia ne tik mokytis teorijos, bet ir pačiam tapti aktyviu dalyviu. Scenoje vaidinamos sudėtingos socialinės situacijos ir bandymas suprasti, kaip jaučiasi jų dalyviai, padėjo ir gyvenime jautriau reaguoti į stebimą neteisybę, atsakyti pasyvaus stebėtojo pozicijos.

Projekto dalyviai mielai ir pasididžiudami vardino ir visus mokslo metus vykdytus visuomenei bei vietos bendruomenei naudingus darbus. Vaikai kartu su mokytojais rūpinosi mokyklos bei miesto ar kaimo aplinka, stengėsi padėti socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms (vienišiemis, neįgaliems, vyresnio amžiaus žmonėms), pagerbė mirusiuosius stengdamiesi, kad jų kapai nebūtų apleisti ir pamiršti bei darė daugybę kitų gerų darbų.

Kiekviena konferencija baigdavosi simbolinėmis „Flashmob“ („Žmonių antplūdžio“) akcijomis, kurių metu projekto dalyviai savo kūnais sukurdavo didžiules geltonai-žaliai-raudonas saulutes, tuo pačiu metu skanduodami šio projekto šūkį „Po-zi-ty-vas!“. Tokiu būdu devyni Lietuvos miestai sušvito tautinėmis, pozityviomis saulutėmis.

Projekto pabaiga – nacionalinė konferencija Vilniuje

2012 metų gegužės 25 dieną įvyko baigiamoji nacionalinė konferencija, kurioje susitiko visų apskričių dalyviai. Sveikinimo žodžius tarė Švietimo mainų paramos fondo projektų ir programos TAPK koordinatore Žana Orlova, Ugdymo plėtotės centro neformaliojo ugdymo skyriaus vedėja Asta Morkūnienė, LR Vidaus reikalų ministerijos vyriausioji specialistė Dalia Kedavičienė, VŠĮ „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“ direktorė Neringa Jurčiukonytė, VŠĮ „Menų ir mokymo namai“ direktorė Rimanta Vaičekonytė.

Renginio metu buvo suvaidintas „Forumo teatro“ etiudas, atspindintis ne vienoje šeimoje kylančius sunkumus. Žiūrovai audringai reagavo į stebimą situaciją: aktyviai uždavinėjo klausimus aktoriams, bandydami suprasti jų elgesio motyvus, dalinosi savo požiūriu į stebimą situaciją, siūlė įvairius sprendimo būdus, juokėsi, pyko, džiaugėsi ir pergyveno, kad tokių situacijų išties pasitaiko gyvenime. Savanoriai žiūrovai lipo į sceną ir drąsiai bei kūrybingai įsitraukė į vaidinimą, bandė rasti pozityvesnį būdą spręsti susiklosčiusią konfliktinę situaciją.

Dėmesio sulaukė ir „Gyvoji biblioteka“, kurios metu konferencijos dalyviai turėjo galimybę pabendrauti su įvairių kultūrų ir mažumų atstovais, užmegzti ryšį su jais ir mažinti su ta grupe susijusias išankstines nuostatas bei stereotipus.

Projekto dalyviai ir veiklos

Projektas „Piliečio žadintuvas“ buvo vykdomas 9-iose Lietuvos apskrityse, 36-iose savivaldybėse. Projektas pritraukė 146 ugdymo įstaigas, jame dalyvavo 2611 vaikų, iš kurių 292 tapo bendraamžių švietėjais – jaunimo lyderiais ir 171 mokytojas.

Projektui „Piliečio žadintuvas“ sukurti ir išleisti 2 metodiniai leidiniai darbui su vaikais ir jaunimu neformaliajame švietime bei gerosios patirties leidinys. Mokytojams buvo pravesta 10 Forumo teatro metodo mokymų po 9 akademinės valandas ir 40 papildomų Forumo teatro mokymų vaikams ir mokytojams, koordinuojant Forumo teatro metodo užsiėmimus. Aktyviai vyko ir bendraamžių švietėjų veikla – jaunimo lyderiams buvo suorganizuoti 10 bendraamžių švietėjų mokymų po 9 akademinės valandas ir 9 savaitgalio trukmės jaunimo lyderių mokymai.

Kiekvienas projekte dalyvavęs vaikas buvo ugdomas 128 valandas. Projekto metu mokyklose pravesta daugiau nei po 2000 Forumo teatro bei Bendraamžių švietėjų užsiėmimų. Viso atlikta daugiau, negu 2000 visuomenei naudingų ir vietos bendruomenei aktualių darbų.

Šiaulių apskritis – svarbi projekto „Piliečio žadintuvas“ dalyvė

Projekte dalyvavo Šiaulių miesto (4 mokyklos), Šiaulių rajono (4 mokyklos) ir Joniškio rajono (6 mokyklos) savivaldybės. Projektas Šiaulių apskrityje pritraukė 280 moksleivių, buvo atlikti 128 visuomenei naudingi ir vietos bendruomenei aktualūs darbai, praversti 257 Forumo teatro ir 239 Bendraamžių švietėjų užsiėmimai.

Pabaigai – keli Šiaulių apskrities dalyvių atsiliepimai apie projektą „Piliečio žadintuvas“:

Kristina Urbonienė, Šiaulių „Saulėtekio“ gimnazija: „Labai džiaugiuosi, kad tenka vykdyti respublikinį projektą „Piliečio žadintuvas“. Kadangi jis skirtas mokinių tolerancijos, kūrybingumo, savarankiškumo skatinimui, kiekvienas mokytojas turėtų įžvelgti tokio projekto naudą mokiniams, jų tolimesniam tobulėjimui“.

Laura Martusevičienė, Šiaulių Simono Daukanto gimnazija: „Mūsų gimnazija viena paskutiniųjų spėjo įlipti į bejsivažiuojantį „Piliečio žadintuvo“ projektą, todėl labai džiaugiamės galėdami jame dalyvauti (...) Grupė tapo glaudžiau bendraujanti ir bendradarbiaujanti tiek Forumo teatro metu, tiek bendraamžių švietėjų užsiėmimuose. Vaikams tai patinka, jie jaučiasi svarbūs, jų mintys, nuomonė – įvertinti. Dalyviai, mano akimis, tapo pilietiškesni, empatiškesni kitokiam žmogui“.

Visi projekto dalyviai ir organizatoriai pritarė – kartu kurkime Lietuvą geresnę ir gražesnę!

Veiklos vykdomos įgyvendinant Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos lėšomis finansuojamą projektą TAPK („Neformaliojo švietimo paslaugų rėmimo sistemos sukūrimas savivaldybėse“), kurį administruoja Švietimo mainų paramos fondas.

